

FEDECRAIL Riga Charter

European Federation of Museum and Tourist Railways (www.fedecrail.org)

Fedecrail on eurooppalainen yhteistyöjärjestö, joka vaalii museorautateiden käyttöä, kunnossapitoa, säilymistä ja suojelua. Järjestö ylläpitää Euroopan museorautateiden keskustelu- ja tiedonvaihtofoorumia, ja tekee yhteistyötä museojunaliikenteen edunvalvojana mm. EU-parlamentin, EU-komissioiden ja EU:n johtokuntien kanssa. Fedecrail on Euroopan kulttuuriperintöallianssin jäsenyhdistys sekä Europa Nostran Industrial Heritage Committeeen jäsen.

Fedecrail Riga Charter

Alkuperäisen englanninkielisen sopimuksen voi ladata osoitteesta https://www.fedecrail.org/en/download/riga_charter_d01en.pdf

Suomen Rautatiehistoriallinen Seura ry on kääntänyt sopimuksen suomeksi nimellä Riian peruskirja.

Riian peruskirja

Hyväksytty FEDECRAILin jäsenten yksimielisellä äänellä vuosikokouksessa, joka pidettiin Anseissa lähellä Lyonia 16. huhtikuuta 2005, ja jota ehdotettiin ensin Riassa, Latvian pääkaupungissa.

Tämä peruskirja on luotu ohjaamaan päätöksiä, joiden seurauksena tulevat sukupolvet voivat nauttia rautateiden kulttuuriperinnöstä. Heritage-rautatiet ovat olleet erittäin onnistuneita pelastamaan, palauttamaan, säilyttämään ja käyttämään historiallisia laitteita. Toivomme, että tämä peruskirja auttaa kaikkia osapuolia löytämään mahdollisuuden tehdä viisaita päätöksiä. Peruskirja on luotu useiden muiden perinnön suojelua koskevien peruskirjojen mukaan.

Tarkoitus

Riian peruskirja on julkilausuma periaatteista, jotka ohjaavat käytössä olevan historiallisen rautatiekaluston säilyttämistä, kunnostamista, kunnossapitoa, korjaamista ja käyttöä. Toivotaan, että tämä auttaa jäsenitämme tekemään viisaita päätöksiä.

Määritelmät

Tässä peruskirjassa tarkoitetut kulttuurirautatiet voivat sisältää myös historiallisia tai säilyneitä rautateitä, museorautoja ja raitiotietä, toimivia rautatie- ja raitiovaunumuseoita ja turistirautateitä, ja ne voivat ulottua kansalliseen rautatieverkkoon ja muille rautateille liikennöiville perintöjunille.

Tässä peruskirjassa tarkoitetut rautatiekalusto voi sisältää rakennuksia tai infrastruktuuria, jotka ovat osa rautatieyhdistelmää.

Säilytys on prosessi, jolla esine pidetään turvassa vahingoilta ja hajoamiselta ylläpitämällä sitä kunnolla, jotta sen kunto, laatu ja muisti säilyvät.

Säilyttäminen on prosessi, jolla kohteen tila vakiinnutetaan vaarantamatta historiallisia tai aineellisia todisteita millään tavalla.

Palauttaminen on prosessi, jolla korjataan tai korvataan puuttuvat osat yrityksen aikaisemman tilan palauttamiseksi. Palauttaminen voi lisätä kohteen lujuutta ennen työn aloittamista ja voi yleensä mennä pidemmälle kuin suojelu. Sen ei pitäisi olla näkymätön eikä silmiinpistävä ilmeinen.

Korjaus on komponenttien säätö tai vaihto. Määritetty mekaanisen kunnan standardi saavutetaan riippumatta osien historiallisesta eheydestä, joita voidaan muuttaa tai hävittää.

1 artikla

Tieteellisiä ja teknisiä taitoja sekä historiallisten rautatiekalustojen säilyttämiseen ja käyttöön tarvittavia välineitä turvallisuuskulttuurissa olisi käytettävä rautateiden perinnön suojelemiseen.

2 artikla

Historiallisten rautatiekohteiden ja niihin liittyvien työtapojen säilyttämisen ja palauttamisen tavoitteena on suojella niitä riippumatta siitä, ovatko ne merkittäviä teknisiä esineitä, todisteita liikennehistoriasta vai perinteisten taitojen säilyttämistä.

3 artikla

Niiden kaikkien laitteiden huolto ja säännöllinen käyttö on välttämätöntä kulttuuriperinnön rautateiden selviytymisen kannalta. Historiallisten ja arvokkaiden rautatiekalustojen käyttö perinteisillä toimintatavoilla ja niiden esittely yleisölle on tärkeä tapa tulkita tätä materiaalia.

4 artikla

Historiallisten rautatiekohteiden sosiaalisesti hyödyllisten tarkoitusten tunnistaminen helpottaa niiden säilyttämistä, mutta tällaiseen käyttöön tulisi sisältyä mahdollisimman pieni muutos, ja tällaisten muutosten tulisi olla täysin palautettavissa.

5 artikla

Perintörautatien tulisi heijastaa paitsi oman roolinsa merkitystä liikennejärjestelmänä, myös tarvittaessa sen oma historiallinen alkuperä ja vaikutus yhteisöön.

6 artikla

Palautusprosessi on pitkälle erikoistunut toimenpide. Sen tavoitteena on säilyttää ja paljastaa perinteisten rautatiekalustojen esteettinen, toiminnallinen ja historiallinen arvo. Sen tulisi perustua alkuperäisten mallien ja eritelmien kunnioittamiseen ja ymmärtämiseen aina kun se on mahdollista.

7 artikla

Alkuperäisiä tai historiallisesti oikeita materiaaleja ja tekniikoita tulisi käyttää historiallisten rautatietuotteiden säilyttämisessä, ellei niitä voida enää käyttää turvallisuuden, lainsäädännön tai saatavuuden vuoksi. Tällaisissa tapauksissa tulisi käyttää sopivia nykyaikaisia korvaavia aineita tai tekniikoita.

8 artikla

Palan historiallisen rautatiekaluston palauttaminen ei edellytä, että se on palautettava alkuperäiseen rakennustilaansa. Jotkut laitteet saavat historiallisen merkityksensä myöhemmin työelämässä. Palautus mihin tahansa ajanjaksoon tulisi suorittaa vasta harkittuaan perusteellisesti historialliset tietueet ja valitun ajanjakson kattavat saatavilla olevat asiakirjat, minkä jälkeen kunnostussuunnitelma tulisi kirjoittaa ja hyväksyä. Materiaali, joka on korvattu uudella, tulisi helposti tunnistaa sellaiseksi yksinkertaisella pysyvällä merkintäjärjestelmällä.

9 artikla

Lisättyjen pakollisten turvalaitteiden tulisi mahdollisuuksien mukaan sekoittua harmonisesti säilytettyyn tai palautettuun esineeseen, mutta se, että se on lisäys tai muutos tuotteen alkuperäiseen kokoonpanoon, olisi ilmoitettava selvästi.

10 artikla

Kaikkien muiden tuotteeseen tarvittavien myöhempien muutosten, jotka tehdään mistä tahansa syystä, tulee olla mahdollisimman sympaattisia alkuperäisen tuotteen ulkonäön ja ulkonäön suhteen. Ihannetapauksessa kaikkien tällaisten muutosten tulisi olla peruutettavissa ja kaikki merkittävät poistetut alkuperäiset osat tulisi säilyttää tulevaa mahdollista uudelleenkäyttöä varten.

11 artikla

Jokainen historiallisen rautatiekohteen kunnostus- tai kunnostustöiden vaihe on suunniteltava ja kirjattava järjestelmällisesti. Tuloksena oleva kirja näistä prosesseista säilyi vähintään tuotteen koko käyttöiän.

12 artikla

Kaikkien kulttuuriperintöisten rautateiden ja rautatiekaluston korjaamiseen, kunnostamiseen, kunnossapitoon, säilyttämiseen ja käyttöön osallistuvien elinten on toteutettava asianmukaiset järjestelyt arkistojensa ja arkistojensa säilyttämiseksi.

Riian peruskirja hyväksyttiin käytännesäännöiksi kattojärjestöiltä tai kulttuuriperintöraiteilta seuraavissa 24 maassa: Australia, Iso-Britannia, Irlanti, Uusi-Seelanti, Belgia, Bulgaria, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Kreikka, Italia, Itävalta, Saksa, Sveitsi, Latvija, Luxemburg, Alankomaat, Norja, Portugali, Venäjä, Espanja, Ruotsi.

(Jos korostettu, paikallinen käännös on saatavana kolmen FEDECRAIL-kielen lisäksi.)